

KÄVELY Cap Martin niemellä 9.2.2017

Tämä on kolmas kerta parin vuoden sisään, kun kävelemme yhdessä tämän saman niemen alueella. Ensimmäisellä kerralla keskityimme Eileen Grayn huvilaan E-1027, seuraavalla kerralla kävelimme Carnolésin asemalta niemen ympäri rantaa pitkin. Tällä kertaa nousemme niemen sisäosiin.

Roquebrunen kylä ja linnake sen yläpuolella hallitsivat niemen yläpuolisia maisemia jo paljon ennen Grimaldeja. Linnakkeen ensimmäinen osa rakennettiin jo 900-luvulla sotilaskäyttöön, luultavimmin Ventimiglian jaarlien toimesta. Genovan kaupunkivaltio sijoitti sinne sotajoukkojaan vuodesta 1157 alkaen aina vuoteen 1395 asti, kunnes maat siirtyivät Grimaldien omistukseen. Alavat alueet tulivat maatalouden tuotantoalueiksi ja Cap Martin niemi prinssin metsästysalueeksi.

Ranskan vallankumous vei Monacon ruhtinaalta vallan ja maat. Monacosta tuli hetkeksi Fort Herkule. Kun Nizzan alue palautettiin Napoleonin kukistuttua Sardinian kuningaskuntaan, niin Ruhtinaskunta palautettiin jälleen Grimaldeille. He kuitenkin joutuivat rahapulassa luopumaan Roquebrunesta ja Mentonista vuonna 1848. Noailles suvun kreivi Jules de Mouchulle sai idean vuonna 1859 ja lunasti alueen omakseen yhdessä ystävänsä genovalaisen Ange Borgon kanssa 60000 kultafrangin hinnalla. Heidän tarkoituksenaan oli rakentaa alueelle huviloita, hotelleja ja sairaala. Kuten niin monesti finanssipiireissä, ystävykset kuitenkin riitautuivat ja Cap Martin meni taas myyntiin. Kyseessä oli vuosi 1861.

Edellisenä vuonna Nizzan kreivikunta oli liittynyt Ranskaan ja Menton ja Roquebrune yhdistetty Alpes-Maritimes departementiin. Aristokraattien aika ei kuitenkaan vielä ollut loppumassa. Muuan kreivitär Pauline Tosty teki kaupat Cap-Martinista 275000 kultafrangin hinnalla. Hän yritti kuitenkin ns. haukata enemmän kuin vatsa veti, ajautui ylisuuriin velkoihin ja omaisuutensa joutui huutokauppatavaraksi. Eräs pariisilainen lääkäri Guillaume Sabatier de Pierrefond osti Cap-Martinin huutokaupasta vuonna 1868 hintaan 110000 kultafrangilla. Lääkäri hoiti huolellisesti omaisuuttaan ja päätti myydä Cap-Martinin tontteina. Neljä hehtaaria osti Pariisin hovioikeuden presidentti Henri de Royer, Napoleon III:n oikeusministerin poika. Hän rakensi itsellensä kakkosasunnoksi Le Verger nimisen huvilan. Vuonna 1889, Sabatierin kuoltua, hänen leskensä tarjosi aluetta Mentonin kaupungin ostettavaksi. Kaupunki oli kuitenkin ajautunut rahapulaan kaksi vuotta aiemmin tapahtuneen maanjäristyksen tuhojen seurauksena.

Kuinka ollakaan paikalle sattui Britanniassa raitioiteitä rakennuttanut ja Black & White whiskyllä rahansa luonut mies, George White. Hän kaivoi lompakostaan 575000 kultafrangia ja niin Cap-Martin oli hänen. Sitten hän kaivoi, niin sanotusti, klubiaskin ja kynän taskustaan piirtäen saman tien tontit ja yhdyskadut nykyisen tonttikeinottelun tyyliin. Seuraavaksi hän kutsui ja palkkasi erään sen aikakauden parhaista alueella vaikuttaneista arkkitehdeista, tanskalaisen Hans-Georg Terslingin, suunnittelemaan ja rakentamaan alueelle joitakin loistavia kohteita, kuten juhlanan Grand Hotel v. 1890, Cynos-huvilan v. 1892, Aréthuse-huvilan v. 1893 ja Casa del Mare huvilan vuonna 1904.

Grand Hôtelista, joka seisoi majesteettisena korkealla kallioisella niemenkärjellä, tuli eräs Rivieran 1800-luvun lopun turismin huippukohteista. Kirjailija Séphen Liégard, joka ensimmäisen antoi tälle rannikolle nimen Côte d'Azur, kuvaili Grand Hôtelia ”loiston ja mukavuuden lippulaivaksi”. Siellä majoittuivat mm. Britannian kuningatar Viktoria ja kuningas Edward VII, Itävallan keisari Franz-Josef vaimonsa Sissin kanssa, Napoleon III:n leski, keisarinna Eugénie, Belgian kuningas Albert I ja vaimonsa Elisabeth, Itävalta-Unkarin arkkiherttua Franz-Ferdinand, jonka murha aiheutti I maailmansodan sekä Sir Winston Churchill. Sissi asui pysyvästi lyhyen loppuelämänsä hotellissa. Valitettavasti, loistostaan ja kultauksistaan huolimatta, Grand Hôtel ei selviytynyt kahden maailmansodan mullistuksista vaan se muunnettiin asuinhuoneistoiksi sotien jälkeen.

Cynos-huvilan Tersling rakensi keisarinna Eugénielle, Napoléon III leskelle. Huvilan nimi tarkoittaa Korsikaa kreikaksi annettiin kunnioituksena Napoléon I:lle. Rakennus on koristeltu ylellisin keisarillisin kotkapatsain.

Kreikkalaisen mytologian metsästäjättären nimisen Aréthuse- huvilan Tersling rakensi kreivi Montgomerylle ja Casa del Maren ensimmäinen omistaja oli kapteeni Wentworth, Englannin kuninkaan sihteerin, kreivi Staffordin poika. Myöhemmin siellä asui pahamaineinen Zairen diktaattori Mobutu. Hän hankki kuitenkin itselleen oman huvilan, joka nimettiin Maria Irinaksi. Siellä hän leopardinnohissaan pröystäili kansansa nääntyessä. Maria Irinan takana hieman keskemmällä niemeä on La Dragonniere huvila, joka 20-luvulla kuului Lordi Rothermerelle. Aikansa suurimpia lehtimagnaatteja, mm. Daily Mail.

On harvoja aristokraatteja, jotka eivät olisi unelmoineet huvilan omistamisesta Cap-Martinissa. Muiden merkittävien huviloiden joukossa on Singer- ompelukonetehtaiden perijätär Daisy Fellowsille (hänen äitinsä oli Isaac Singerin tytär) rakennettu La Zoraïde, kirjailija Ernesta Sternille rakennettu Torre Clementina ja myös Villa Cypris, joka rakennettiin Louvren suuren tavaratalon omistajalle Olympe Hériot'lle. Hän seuraili sieltä tyttärensä Virginien voittoon asti menestymistä Olympialaisissa v.1928. Huviloita syntyi jatkuvasti uusia ja hotellin ja huviloiden välissä risteilivät kruunupäiden kulkuneuvot. Sissi ja Eugénie järjestivät säännöllisesti juhlatilaisuuksia vähitellen himmenevässä aristokraattien maailmassa. Winston Churchill oli usein vieraana Cap Martin niemellä, hänen vaimonsa oli hyvä ystävä Daisy Fellowsin kanssa ja hän viihtyi yhdessä lordi Rothermeren kanssa.

Yhteydet paranivat olennaisesti Cap Martiniin vuosisadan alussa, kun sinne alkoi kulkea raitiovaunulinja vuoden 1903 alusta. Raitiovaunu liikennöi välillä Menton- Cap Martin- Nizza ja toi vähitellen alueelle muitakin turisteja kuin vain kuninkaallisia. Raitiovaunuliikenne, joka oli toiminnassa vuoteen 1925 asti, loi mahdollisuudet turismin leviämiselle, myös tavallisen kansan pariin. Myöhemmin ne on korvattu linja-autoilla ja raideliikenne sai keskittyä pidempien matkojen kuljetuksiin.

Kävelyretkemme kulkee Corbusierin polkua Maria Irina huvilan juurelle, sieltä La Dragonniere portaitten kautta ylös katuverkoston kautta Pelissier- ja Torrac- poluille ohi Chanelin huvilan, sieltä edelleen muurien viera San Rochin oliivipuu-puistoon. Siellä vanhin oliivipuu on jo tuhannen vuoden ikäinen. Sitten olemmekin jo Roquebrunen kylässä linnoituksen juurella.

Roquebrunen linnoitus, joka Genovan vaikutuksen päätyttyä siirtyi Grimaldien suvun haltuun ja sitä vahvistettiin ja laajennettiin sotilaskäyttöön. Pari vuosisataa myöhemmin havaittiin, tykkien ampumatielojen rakentamisen jälkeen, ettei rakennus soveltunutkaan niin järeään käyttöön. Maa-aines ympärillä ja rakennuksessa alkoi sortua tykkien lauetessa. Vuonna 1506 tulipalo aiheutti suuren linnasalin katon sortumisen. Augustin Grimaldi, joka vastasi linnan omistuksesta, korjasi katon paneloimalla, tehdäkseen linnasta paremmin asuin käyttöön soveltuvan. Vuoden 1597 taisteluissa Provensen kreiviä vastaan, heidän ampumansa tykinkuulat sytyttivät puisen katon tuleen ja se romahti. Kattoa ei milloinkaan rakennettu uudelleen. Linnake jäi vähitellen heitteille ja oli tuhoutua kokonaan. Vallankumouksessa se siirtyi kansan omaisuudeksi ja sieltä viiden roquebrunelaisen kimppa osti sen asumiskäyttöön vuonna 1808. Linna sopi kuitenkin huonosti asumiskäyttöön ja jäi uudelleen raunioitumaan, lopulta sen osti rikas englantilainen aatelismies Sir William Ingram vuonna 1911. Hän alkoi muuntaa sitä omaan käyttöönsä sopivaksi, mutta tuli lopulta toisiin ajatuksiin vuonna 1921 ja lahjoitti linnan Roquebrunen kaupungille.

